

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książa Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bohen

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 2\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Południowej 2-50 dolary; w Urugwaju 8 pesy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Kurytyba — Avea. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: do 3 razy należy przysłać 5\$000. — Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszczają się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańkiego, Krzyżanowskiego, Kubisa i Aleksandra Majeckiego.

Chiński smok i hydra bolszewicka.

W ostatnim czasie doniosły telegramy o zerwaniu stosunków dyplomatycznych Sowieków z Chinami, a nawet, że od kilku dni rozgrywają się małe utarczki oddziałów pogranicznych obu państw w Mandżurji. Zatarg nie powstał nagle ni też niespodziewanie. Aresztowanie urzędników sowieckich obsługujących koleje wschodnią, było spowodowane przez samych Sowieków. Ich komunistyczna robota ukrywała się na terenie chińskim. Już to w placówkach dyplomatycznych, konsularnych, handlowych czy przemysłowych. Rząd chiński nie poraz pierwszy zdził z ich placówek zagranicznych maskę.

Od paru lat Bolszewicy prowadzą zawziętą propagandę komunizmu w Chinach.

Lapy bolszewickie wysuwają pasury nie tylko po ogromne Chiny. Po rzuceniu iskry komunizmu w Chinach, mieli by drogę wolną do Indji angielskich. Taki jest ich plan.

Szczęście zdawało się uśmiechać robotnie bolszewickiej. Ustawiczne wojny domowe w Chinach dawały bolszewikom dobrą okazję, by walki chińskie przekształcić we walkę chińskiego robotnika z burżujem chińskim. Na gruncie walk klasowych, łatwo byłoby zaprowadzić czerwoną dyktaturę robotniczą.

Rachuby bolszewickie zawiodły Chiny, dość wczesnie opatrzyły się na kreciej robotnie sowieckiej. Robotnik chiński nie dał się uwieść obietnicom czerwonego raju. Rząd ostro począł ścigać wszelką propagandę komunizmu, czy to jawną, czy też ukrytą pod maską placówek dyplomatycznych. Nie pomogła nawet nieetykalność przynajmniej przez prawo międzynarodowe, konsulatów i poselstwom.

Już w roku 1926 marszałek chiński Czang-Tao-Liu polecił dokonać w konsulacie sowieckim w Pekinie rewizji, uwiezić przyłapanych tam agitatorów komunizmu i skonfiskować szpiegowskie i wyrotowe dokumenty.

W Moskwie powstało ogromne oburzenie, że Chiny nie uzanowały ich placówek dyplomatycznych. Rząd chiński pozostał jednak głuchy na oburzenia, skoro chodziło o bezpieczeństwo własnego kraju. Nawet powtórzyły propagandy operacje, zarządzając ponownie, w tym roku rewizję w konsulacie sowieckim w Charbinie. Rezultatem rewizji było aresztowanie kilkunastu prowodyrów komunizmu, oraz wydostanie na światło dzienne całych stosów bibuły i dokumen-

tów, przeznaczonych na propagandę komunistyczną.

Na takie stanowcze wystąpienie Chin przeciwko komunistycznej agitacji, Sowiety wy-stosowały notę do rządu chińskiego, domagając się zwolnienia aresztowanych agitatorów, oraz wydania skonfiskowanych dokumentów, zaznaczając dalej, że wobec naruszenia przez władze chińskie, uznawanej przez wszystkie państwa nieetykalności poselstw, rząd sowiecki czuje się uprawnionym do podobnego wystąpienia wobec placówek dyplomatycznych chińskich. Na poparcie pogroźek, rząd sowiecki zorganizował kilka demonstracji tłumów bolszewickiego przed poselstwem chińskim w Moskwie.

Czuje oko rządu chińskiego nie powstrzymało propagandy sowieckiej w Chinach. Pozbawiona zasłony nieetykalności dyplomatycznej, robota bolszewicka ukryta się w półoficjalnych i prywatnych instytucjach sowieckich na terenie Chin. Jedną z takich instytucji to Zarząd Kolei Wschodniej. Tam wśród personelu urzędniczego skupiała się robota bolszewicka.

Właśnie, wyśledzenie gniazda komunizmu, aresztowanie urzędników sowieckich przez rząd chiński, pobudziło rząd Związku Republik sowieckich do wysłania ostatniego ostrego ultimatum, z żądaniem uwolnienia aresztowanych.

Ponieważ rząd chiński nie uczynił zadość żądaniom Sowieków, rząd sowiecki zerwał stosunki dyplomatyczne z Chinami, oświadczając, że jest zmuszony dochodzić swych praw na innej drodze, a tą inną drogą jest wojna.

Chiny nie uległy się pogroźkom bolszewików: bardzo prędko zdecydowały się na mobilizację armji i obsadzenie granicy od strony sowieckiej. Pomimo, że już doszło do małych utarzek na pograniczu, to jednak, wyczuwając się daje pewien lęk wojny ze strony Sowieków, nie dlatego, by bali się rozlewu krwi, bo w tem okazywali się mistrzami w ostatniej wojnie, lecz lękają się że wojna z Chinami odsłoni zepsuta zgnięta atmosferę, jaka panuje obecnie w całym kraju bolszewickim.

Państwa zainteresowane, jak Anglja, która drży o swoje Indje, których by mógł jej pozabawić komunizm.

Japonja, która konkuruje z Sowiekami o wpływy w ogromnym państwie chińskim nie watołowie poparliby Chiny w walce z bolszewikami.

Dlatego też jest nadzieja, że rząd sowiecki w ostatniej chwili uchyli się od wojny z Chinami,

pozostawiając dochodzenie swych pretensji na czas późniejszy.

Ks. Jan Pałka.

AMERYKAŃSKI ZNAWCA SZTUKI ZACHWYCONY WYSTAWĄ W POZNANIU

Jedno z pism Ameryki Północnej opisuje wrażenia jakie wyniósł z Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu dyrektor Instytutu Carnegie'ego i kierownik dorocznej wystawy sztuki pięknej w Pittsburgu p. H. Homer St. Gaudens znany przyjaciel Polaków.

Pan St. Gaudens odbył podróż po całej Europie, zwiedzając przeszło dwadzieścia krajów w poszukiwaniu za eksponatami na tegoroczną międzynarodową wystawę.

W czasie swej podróży p. St. Gaudens wraz ze swą żoną, zwiedzili także i Polskę, zatrzymując się w Warszawie, Lwowie, Krakowie, a w końcu zwiedzając Powszechną Wystawę Krajową, z której p. St. Gaudens wyniósł jak najlepsze wrażenia.

Obłączył przez przedstawiciel prasy p. St. Gaudens w swym interwiewie w tych słowach wyraził się o Polsce:

Polacy mają w tym roku pamiętną wystawę w Poznaniu. Wybudowali oni olbrzymie budynki wystawowe, biorąc pod uwagę skromny rozmiar miasta Poznania, i wypełnili je eksponatami, które rzeczywiście dają zwiedzającym obraz wielkiego rozkwitu narodu polskiego. Wystawa artystów polskich stanowi jedną z największych atrakcji Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu, i pod względem oryginalności, artyzmu i żywotności, przewyższa wszystkie wystawy w Europie, jakie zwiedziłem w ostatnich jedenastu latach.

Podczas pobytu w Krakowie, p. St. Gaudens zaprosił polskie małżonka p. Wacława Jarockiego, na jednego z trzech siedziów, którzy wybiorą trzy pierwsze nagrody na międzynarodowej wystawie sztuk pięknych w Pittsburgu jaka się rozpocznie 17 go października.

Pan St. Gaudens zaprosił do udziału w wystawie kilkunastu malarzy polskich, tak że w tym roku sekcja polska będzie jedną z najpiękniejszych na wystawie międzynarodowej. Ogółem w wystawie weźmie udział przeszło 30 narodów.

Co widział Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na Wołyniu?

Niedawno temu Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej p. Mościcki odwiedził głównie sze miasta na Wołyniu. P. Prezydent witany gorąco tak przez ludność polską jak i ruską, miał możność przekonać się o pracy, jaka rozwija się

na Wołyniu jakoteż i o potrzebach tej części swego wło-darstwa, w którą żywił polski tak chlubnie zaznaczył się wiernością do macierzy przez kilka ostatnich lat. Bo czy wszyscy zdają sobie sprawę z olbrzymiej pracy dokonanej w ciągu dziesięciolecia przez nieliczne tam duchowieństwo katolickie, w kraju poraunym rowami strzeleckimi i usianym zgłiszczami?

W 1918 r. istniało na Wołyniu 59 parafij, przyozem nieraz wierni mieli do kościoła do 70 km., obecnie liczba parafij wzrosła do 120. W budowie jest przeszło 60 kościołów i kaplic w tej liczbie wielka świątynia — pomnik w Kowlu.

Kler katolicki dzielnie i wytrwale pracuje w dziedzinach oświatowej, społecznej, charytatywnej. Dziś głównie zwraca uwagę na młodzież polską starając się zabezpieczyć ją przed wpływami wrogimi i Kościołowi i Państwu Polskiemu.

O ile chodzi o oświatę na Wołyniu — jest ona dźwięnią siłami społeczeństwa miejscowego również z żywym udziałem duchowieństwa.

Na świeżych pobojowiskach, niemal wśród dymiących jeszcze ruin, — powstaje ta szkoła polska. Obrzymie się tu zasługi Macierzy Polskiej, 100 proc. szkolnictwa średniego i 50 proc. powszechnego — to dzieło jej rąk. Później przychodziło dopiero upaństwowienie zorganizowanych placówek. Od kilku lat Macierz pracuje nad organizacją szkolnictwa oświatowego, które pod rządem Rosji tu nie istniało.

Praca oświatowa i dobroczynna na Wołyniu rozwijałyby się jeszcze żywiej, gdyby nie dotkliwy brak zakonów i kongregacji zarówno żeńskich jak i żeńskich 41 klasztorów zamkniętych przez carat dotąd nie zostało podźwigniętych.

A praca ziemian? Własność polska musiała odbudować się i zagospodarować od podstaw w najgorszych warunkach przy braku kredytów i pod groźbą wywłaszczenia. A własność ta jeszcze w 1920 roku wynosiła 923 277 ha (w tem drobne własności 354 401 ha) wobec 1 360 893 ha własności niepolskiej. Dziś po przeszło czterech latach obszar własności polskiej zmniejszył się i dalej kurczyć się będzie.

Towarzystwo Rolnicze w Łucku, Bank Współdzielczy Ziemi Wołyńskiej, Związek Ziemi — są to bardzo poważne placówki pracy polskiej, podnoszącej dobrobyt kraju i jego stan kulturalny.

Dla tej ciężkiej pracy miejscowego żywiołu polskiego nie było i nie ma należytego zrozumienia i szerokiego poparcia ze strony rządowych kół rozstrzygających. W znacznym stopniu dzieje się to dlatego, że w społeczeństwie polskim, w innych dzielnicach, słaba

jest znajomość stosunków kre-sowych przy niedocenianiu wagi posiadania przez Rzeczpospolitą Ziemi Wschodnich.

Ufać należy że obecna wizyta Dostojnego Gospodarza, zwróci uwagę czynników polskich jakie znaczenie może mieć Wołyń dla państwa polskiego, jeżeli jego potrzeby będą uwzględniane.

Przyszłość automobilizmu w Polsce.

Rysem charakterystycznym rozwoju przemysłu samochodowego w ostatnich latach jest znaczenie nadawane coraz więcej sprawie budowy stacji obsługi na całym terenie kraju.

Wytórcy samobędów przekonali się że, chcąc sprzedać większą ilość samochodów, należy starać się przedewszystkiem, aby klienci byli zadowoleni, gdyż zadowolony klient jest doskonałą reklamą i żywo współdziała w kształtowaniu się opinii o samochodzie.

Dobrze zorganizowana sieć stacji obsługi, jak to stwierdziło Biuro Badań Naukowych General Motors, jest czynnikiem pierwszorzędym dla rozwoju automobilizmu, a nawet można powiedzieć, że rozwój ten tylko wtedy ma przed sobą świetną przyszłość, gdy wraz z budową nowych fabryk samochodowych postępuje równolegle zwiększenie ilości stacji obsługi i odpowiednie ich rozmieszczenie w całym kraju.

Racjonalna obsługa polega na utrzymaniu możliwie jak najdłużej w dobrym stanie samochodów klientów, nie dopuszczając do długich i kosztownych reparacji. Słowem, właściwa obsługa pozwala użytkownikom samochodów ekonomicznie, dając zadowolenie ich właścicielom, obarozonym niewielkimi kosztami eksploatacyjnymi tego idealnego środka lokomocji, jakim jest nowoczesny samochód.

Wiadomości

Z POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ W POZNANIU.

FPEKWIENOJA ZWIEDZAJĄCYCH P. W. K. STAŁE WZRASTA.

Wielkie dni Wszelchłowińskiego Złota Sokolstwa zapoczątkowały znaczny wzrost frekwencji na P. W. K., która utrzymuje się od kilku dni na wysokim poziomie. Jak donoszą z kraju i zagranicy, w najbliższym czasie na P. W. K. do Poznania przybywa wiele wycieczek, tak, że spodziewany jest dalszy wzrost frekwencji. Wielka liczba zwiedzających Wystawę tłumaczy się tem, że ci co już zwiedzili P. W. K. urabiają o niej jaknajlepsze opinie.

KTO ZWIEDZA WYSTAWĘ.

Zwiedza Wystawę w Poznaniu wycieczka dziennikarzy angielskich i austriackich.

Dnia 28-go czerwca wyruszyła pieszo z Warszawy do Poznania grupa 21 zawodników złożona z młodzieży rzemieślniczej, ażeby zadokumentować wielką część dla P. Wystawy Krajowej.

Dnia 28 czerwca przybyło na konkursy do Poznania z okazji Wystawy Krajowej 21.000 Sokółów z kraju i zagranicy.

Nadto w ostatnich dniach przybyły wycieczki Polaków z Francji i Niemiec.

Dnia 12-go lipca przybyła wycieczka attaché (dyplomatów) handlowych wszystkich niemal ambasad i poselstw zagranicznych akredytowanych w Warszawie.

Z Brazylii.

Kurytyba

SREBRNY JUBILEUSZ PRACY SPOŁECZNEJ P. JANA FAUCZA.

Towarzystwo im. »Tadeusza Kościuszki« podniosło zasługi członka oraz kilkorazowego swego prezesa p. Jana Faucza, uczyniając wystawic jego podobiznę w sali zebrania Towarzystwa. Uroczystość odsłonięcia portretu odbyła się w niedzielę wieczorem, w obecności Ks. Wizytatora »Bronnego, Ks. Prob. Trzebiatowskiego, pp. redaktorów »Ludu« i »Gazety Polskiej«, pp. prezesów Towarzystw miejscowych, oraz bardzo licznych członków i gości.

Uroczystość zagaik p. Wiśniewski prezes Tow. im. »Tadeusza Kościuszki« witał gości obecnych. W krótkich słowach podniósł zasługi solenizanta, stawiając go za wzór dla innych członków. Kończąc przemówienie odsłonił nakryty flagą polską portret p. Jana Faucza. Burza gorących oklasków, świadcząca o szczerych uczuciach zebranych dla solenizanta. Nastąpiły przemówienia życzenia: p. Błońskiego redaktora »Gazety Polskiej«, księdza Wizytatora »Bronnego, prezesa »Oświaty«, wreszcie p. Kopciuszkińskiego.

P. Faucz podziękował za wysokie odznaczenie oraz życzenie, oświadczając, że to wyróżnienie go pobudzi do tem większej pracy społecznej, rodzi dla niego jeszcze większe obowiązki służenia Towarzystwu, którego jest członkiem.

Oby jak najwięcej było takich redaktorów!

OFIARNOŚĆ.

M. J. D. złożyła 50\$000 na dobry cel, z wdzięczności za doznane usługi od ś. p. Wacława Zielińskiego.

NAUKA OZYTANIA W 30 GODZINACH.

P. nauczycielka Celia Gallardo z Magellanu, wynalazła nową metodę nauczania czytania i pisania. Zaletą tej nowej metody jest łatwość jej przyswojenia w bardzo krótkim czasie. Uczeń może się nauczyć czytać i pisać już w 30 godzinach, zaś abecadło może poznać w 4 godzinach. Metoda polega na małych tabliczkach z małymi literami.

NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK. W ubiegłym tygodniu pałac Jan Dranka, zamieszkały w Kurytybie przy ulicy 7 de Setembro N. 1, stał się ofiarą nieszczęśliwego wypadku, w którym skaleczył sobie prawy bok. Na szczęście rana nie jest niebezpieczna.

MÓWIĄCE FILMY. Prawdopodobnie w krótkim czasie będzie można i w Kurytybie widzieć i słyszeć mówiące filmy. Jest to najnowszy wynalazek Edisona, że osoby występujące w filmie, oprócz ruchów, będą również i mówić.

THOMAS COELHO.

ZAKOŃCZENIE MISYJ W KOŚCIELE PARAFJALNYM. W ubiegły piątek zakończyły się misje w kolonii polskiej w Thomas Coelho. Były one głoszone przez całe dwa tygodnie. Należy podnieść, że rodacy (bardzo tłumnie uczęszczali na nauki. Przeszło tysiąc osób przystąpiło do Św. Sakramentów.

Zakończenie Misji zeszło się razem z uroczystością Św. Wincentego a Paulo rok rocznie uroczystości obchodzonej w kolonii. Nawet z bardzo dalekich kolonii, przybyli Polacy, tak, że kościół był szczególnie nabitą, a nadto całe masy ludzi musiało pozostać na cmentarzu. Po uroczystej sumie i kazaniu odbyła się na zakończenie procesja, oraz akt oddania się całej parafii opiece Matki Boskiej Częstochowskiej, której piękny obraz dominuje w głównym ołtarzu. Wobecnym tygodniu Księża Misjonarze głoszą misje w kościele Matki Boskiej tuż pod Thomas Coelho.

Parana.

MAŁE SEMINARIUM ŚW. WINCENTEGO A PAULO (Escola Apostolica »São Vicente de Paulo«). W mieście Iraty (Parana) istnieje szkoła (małe seminarium) »Św. Wincentego a Paulo«. Ma ona za cel wychowywać i kształcić młodzież pragnącą wstąpić do stanu kapłańskiego w Zgromadzeniu Księża Misjonarzy.

Jest to najlepsza okazja dla rodziców mających synów, którzy chcieliby poświęcić się służbie Bożej.

Rok szkolny rozpoczyna się 15-go września. Pensja za cały rok wynosi 500\$000. Książki daje szkoła; bielizna i inne rzeczy do użytku osobistego musi przynieść uczeń z domu.

Szczegółowych objaśnień można zasięgnąć, adresując: P. Superior da Escola Apostolica, Iraty (Parana).

Rio de Janeiro.

UMARŁ NA POSTERUNKU. W Rio, na jednej z najruchliwszych ulic zapelniony pasażerami elektryczny omnibus stanął nagle; gdy kilku z pasażerów rzuciło się ku szoferowi, ażeby zapytać o powód, sposzreżono go leżącego już bez życia. W ostatniej chwili przed śmiercią, czując śmiertelne osłabienie wyłożył resztki sił ażeby zatrzymać omnibus. W ten sposób, choć ostatni wysiłek przyczynił się do jego śmierci, to jednak poczuwał się do obowiązku zapobiec nawet z taką ofiarą strasznej katastrofie.

Bahia

POŚWIĘCENIE NOWEJ KATEDRY. W krótkim czasie odbędzie się w mieście Bahia poświęcenie nowej katedry. W poświęceniu katedry weźmie udział kilku biskupów oraz prezydenci z Pernambuco, Bahia i Minas Geraes. Nowa świątynia zbudowana jest na wzór wspaniałej katedry w Reims zniszczonej przez Niemców podczas ostatniej światowej wojny.

Wielka uroczystość

przypada 26-go lipca w Abranches, doroczny odpust Świętej Anny, Patronki parafji. Po uroczystym nabożeństwie odbędzie się licytacja na korzyść szkoły parafjalnej. Zabawę wieczorną przekłada się na następującą niedzielę. Posiłek będzie można szarskim a pokrzepić wyborem piwem. Stanownych Rodaków z Kurytyby i z sąsiednich kolonii serdecznie zaprasza Komitet.

EMIGRACJA Z BAHII. W ostatnich tygodniach dała się zauważyć bardzo silna emigracja ludności ze stanu Bahia do innych Stanów, zwłaszcza Parany i São Paulo.

Na razie powód opuszczania okolic Bahii nie jest znany szerszej publiczności.

Ceará.

NADZWYCZAJNE URODZAJE. Stan Ceará, wyłudniony z powodu długotrwałej posuchy, która znowu spowodowała ogólne nieurodzaje, w bieżącym roku obfituje w częste deszcze, tak że w obecnym roku są nadzwyczajne urodzaje.

Ze świata.

Włochy.

NOWE PRZEPISY PRAWNE O ZAWIERANIU MAŁŻEŃSTW. Stolica Święta wydała nowe przepisy o zawieraniu małżeństw. Odpowiedzialnymi za zachowanie tych przepisów są księża.

Nadto należy starać się o dostosowanie się do prawa cywilnego.

NOWE KSIĘGI DLA ŚLUBÓW CYWILNYCH. W związku z zawarciem układu pomiędzy Stolicą św. a państwem włoskim, rząd włoski wydał rozporządzenie, ażeby śluby cywilne zapisywać w księgach nowego formatu, w których uwzględnione będzie zapisywanie ślubów kościelnych.

Niemcy.

NIEMCY MUSZĄ PŁACIĆ ZA PRZYWEASZCZONĄ SOBIE KAWĘ. Podczas ostatniej światowej wojny Niemcy przywłaszczali sobie transport kawy wysłany ze stanu São Paulo do Hamburga. Wartość tej kawy ocenioną była na 5 milionów funtów szterlingów.

Obecnie Brazylja wniosła skargę do Komisji Reparacyjnej, reklamując o zwroczenie kosztów skonfiskowanego przez Niemców transportu kawy.

Na skutek tych żądań, minister niemiecki w Rio de Janeiro ma rozpocząć wstępne układy co do warunków spłaty zrabowanej kawy.

Francja.

W Paryżu wydarzyła się straszna katastrofa podziemnych kolei elektrycznych zwanych »metrami«. Katastrofę spowodowało zderzenie się dwóch pociągów w tunelu Saint Germain. Około 25 osób odniosło rany.

Delegaci brazylijscy NA PWSZECHNĄ WYSTAWĘ KRAJOWĄ W POZNANIU.

Na skutek zwrócenia się Konsulatu R. P. w Kurytybie do prezydentów Stanów, pojechali na Wystawę p. Dr. Affonso Alves de Camargo Filho w charakterze przedstawiciela władz Stanu Parany, oraz p. Carlos Vianna, gen. komisarz propagandy herwy, w imieniu władz Stanu Santa Catharina.

Rosja.

ŻYDOWSKIE PAŃSTEWKO W BOLSZEWIJ.

Rząd sowiecki ukończył plan utworzenia państewka w którym mają usadowić się tylko żydzi. Ma ono leżeć nad rzeką Amur. Tam żydzi będą mogli mówić po żydowsku, zachowywać swoje obyczaje i rządzić się sami. Państewko to ma nosić nazwę: »Socjalistyczna Republika Żydowska w Sowiatach«.

Ze Wschodu.

Sytuacja na Wschodzie pozostaje dotąd niejasną. Z jednej strony nadchodzą telegramy o polityczkach, drugie znowu zapewniają, że choć oba państwa obstawy silnie granice, to jednak do walk nie doszło. Natomiast donoszą, że jeden okręt wojenny bolszewicki owaładnął dwa mniejsze okręty chińskie.

NIESŁYCHANA HAŃBA W XX WIEKU.

Handel niewolnikami!

Donoszą z Jeruzolimy, że handel niewolnikami w Arabji, Sudanie i Abisynji jest uprawiany na szeroką skalę.

Rocznie sprzedają w tych krajach więcej niż dwa tysiące murzynów.

W Hedzasje istnieje podatek 300 franków od każdego sprzedanego niewolnika. W porcie Dżiddah istnieje targ niewolnikami tuż w pobliżu konsulatów państw europejskich. Sam król Iben Saud ma kilkuset niewolników pracujących na jego polach.

Przeciętna cena niewolnika wynosi 10 do 12000 franków. Cena młodych murzynek jest o wiele wyższa. Cena starców waha się pomiędzy 2000 a 4000 franków.

W okręgu Yemenu niewolnictwo jest tak rozpowszechnione, że liczba niewolników jest tam większa niż liczba ludzi wolnych.

Każdy mahomaetanin posiada przynajmniej jednego niewolnika.

Rumunja.

KOLONJA POLSKA W BESARABJI. Ilość polaków, zamieszkujących Besarabję za wyjątkiem dwóch powiatów południowo-zachodnich, gdzie właściwie żywił polski jest tak nieznanym, że można go pominąć milczeniem, nie może być ustalona ze ścisłością statystyczną ze względu na brak dokładnych spisów ludnościowych w

Besarabji. Według dat, posiadanych przez duchowieństwo, ogólna liczba polaków w Besarabji wynosi około 10.000. W osadach Nowe Bielce i Elizabetówka polacy stanowią większość ludności. Stan liczebny kolonii polskiej nie ulega znaczącym zmianom. Większość wychodźstwa polskiego w Besarabji są to rodziny zamieszkałe tam jeszcze przed wojną światową; pozostała część stanowią rodziny, które przedostały się do Besarabji z Rosji sowieckiej oraz żołnierze, którzy pozostali z czasów wojny i tu się osiedlili. Rozwój życia organizacyjnego jest naogół słaby. Poza zorganizowaniem się elementu polskiego w 6 związkach — gminach polskich, jak Kiszyniów, Bendery i t. d., o zakresie samopomocy oraz w 2 towarzystwach dobroczynności w Kiszyniowie i w Bielcach, wychodźstwo polskie innych zrzeszeń nie stworzyło. Poziom zamocności polaków, z których większość należy do klasy drobniomieszkańskiej — rzemieślników, robotników rolnych, jest naogół niski. W Besarabji nie wychodzi ani jedno pismo codzienne lub periodyczne czy to w języku polskim, czy też częściowo w polskim. Kolonia polska korzysta z dzienników, prenumerowanych z kraju w bardzo nielicznej ilości przez pojedyncze osoby, z paru dzienników przesyłanych do Domu Polskiego, wreszcie z pism »Głos Prawdy« i »Gazeta Polska«, wychodzących w Czerniowcach. Biuletyn U. E.

Litwa

NIEMCY NAJWIĘKSZYM WROGIEM LITWY.

Wychodzące w Berlinie pismo litewskie »Laisvas Zodis« omawia obszernie nowo wydaną w Tyłży książkę litewskiego pisarza Vydunasa pod tytułem »Pożar«. Pismo zaznacza, że litewska prasa rządowa pominięta ukazanie się tej cennej książki głuchym milczeniem. Tłómaczy się to — zdaniem pisma — tem, że »Vydunas otwiera w swej książce oczy nawet najbardziej zaslepienemu oswoicielowi Rzeszy, że Niemcy nie są naszymi przyjaciółmi, a wprost przeciwnie, są oni największymi wrogami niepodległości narodu litewskiego. Pismo przytacza szereg ustępów ze wspomnianej obszernej książki Vydunasa; ustępy te malują dosadnie butą pruską, niekulturalność i barbarzyństwo Niemiec.

Pismo przypomina w końcu, że podczas wojny spalili Niemcy na Litwie 79.000 budowli, bez odszkodowania. Nawet takie wyrodki społeczeństwa jak Smetona, Woldemaras i ich stronicy powinni wreszcie zrozumieć, że zbawienie Litwy w żadnym razie nie zależy od Niemiec. Jeśli nie chcemy oszukiwać siebie, to musimy poszukać sobie przyjaciół gdzieindziej. Niemcy nigdy nie zrozumieją duszy Litwina. Oni zawsze patrzą na nas, jak na obiekt, nadający się jedynie do wyzysku.

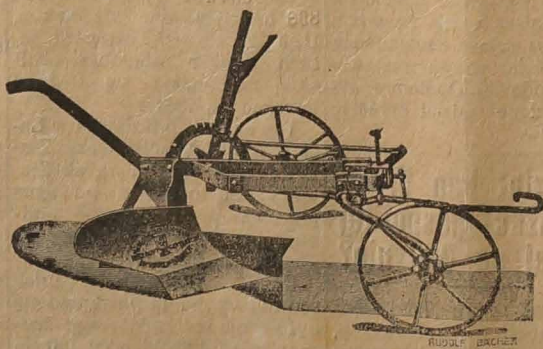
Co to jest FOX?

FOX

Jest nowy, tani, nienagannie pracujący, lekki pług BÄCHERA
Wyłączny zastępca dla Paraná i Santa Catharina

Casa Hackradt

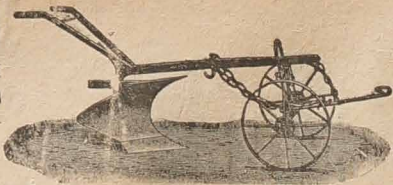
CURITYBA — Rua 15 de Novembro, 96 — Caixa Postal, 420.

Koloniści

DOŚWIADCZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYL
KO MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 96.

CAIXA POSTAL 420.

Baczność!

ZWIĄZEK POLSKI W KURYTYBIE URZĄDZA DNIA 3-go
SIEPIŃNIA b. r.

WIELKI BAL

z początkiem o godzinie 8-mej wieczorem. Do tańca przygrzewać będzie świetna orkiestra p. Barańskiego. Zawiadamia się, że rodzice życzący sobie przyjść z dziećmi na zabawę mogą je wziąć ze sobą.
P. S. — W razie deszczu w sobotę dnia 3-go, bal będzie odłożony na MATINEE w niedzielę dnia 4-go sierpnia b. r. z początkiem o 4-tej godzinie po południu. — Wstęp dla członków bez zaproszeń.

Meksyk.

EKSPREZYDENT CALLES
UDAJE SIĘ DO PARYŻA.

Ślawny z prześladowań katolików, były prezydent Republiki meksykańskiej, generał Calles udaje się do Europy i zatrzyma się w Paryżu.

Peru.

TYLKO RELIGIA KATOLICKA
BĘDZIE NAUCZANA
W SZKOŁACH.

Prezydent Republiki Peru, wiańskiej wydał dekret, w którym ogłasza, iż w szkołach ma być nauczana tylko religia katolicka. Szkoły, które nie zastosują się do dekretu będą zamknięte.

Wiadomości

W KILKU SŁOWACH

W Kurytybie ukończono prace nad planem miasta.

— Dwóch żołnierzy stanowych pobilo namiętnie 15 de Novembro w Kurytybie policjanta Jana Termoskiego.

— Anna Podeskarka z Kurytyby wniosła skargę na swego przyjaciela Jana Alvesa da da Rosa, że porwał jej 18 miesięczną córeczkę.

— Ojciec Święty przyjął na audjencji 5 tysięcy pielgrzymów z Monte Cassino

— Król angielski Jerzy V. czuje się coraz lepiej po dokonanej na nim operacji.

— W Austrii niejaki Streiwitz usiłował dokonać zamachu na prezydenta ministrów.

— Miasto Toscana we Włoszech zostało nawiedzone silnym trzęsieniem ziemi.

— W Austrii niejaki Streiwitz usiłował dokonać zamachu na prezydenta ministrów.

— Miasto Toscana we Włoszech zostało nawiedzone silnym trzęsieniem ziemi.

ZWIĄZEK POLSKI W KURYTYBIE

zaprasza szanownych członków na **Walne Półroczne Zebranie** w drugim terminie. Odbędzie się bezwzględnie na ilość członków, dnia 4-go sierpnia b. r. o 2-giej godzinie po południu.
Za Zarząd:
Sekretarz Wydziału **Stefan Sikorski**

Towarzystwo im. Tadeusza Kościuszki — Łączność i Zgoda w Kurytybie

Zaprasza wszystkich członków na **Walne Półroczne Posiedzenie** które się odbędzie dnia 28-go lipca, bez względu na ilość członków.
Zarząd.

Zawiadomienie.

Zarząd **T-wa Szkoły Ludowej imienia J. Piłsudskiego** w Kurytybie podaje do wiadomości wszystkich rodzaków, że zapasy dzieci do szkoły na rok 1929/30 odbędą się w dniu 29 lipca b. r. od godziny 2-giej do 4-tej pp. we własnym budynku szkolnym przy ulicy Colombo N 68.

Jednocześnie zawiadamia się, że lekcje w Szkole Ludowej rozpoczną się z dniem 1-go sierpnia b. r. o godzinie 8-mej rano

POSZUKIWANIA.

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie poszukuje następujące osoby: **Jana Majchrowicza** i jego żonę **Marianę**, przebywających rzekomo w Poeta Grossa.

Jozefa Dembińskiego przebywającego rzekomo w Paoli Grande.

Konsul R. P.

wz — **Jan Król** Sekretarz.

Komunikat

Poszukiwane są za pośrednictwem Wydziału Konsularnego przy Poselstwie R. P. w Rio de Janeiro, przez rodzinną względnie znajomych, następujące osoby:

1) **Jaroszewski** Alberto (Wojciech), mieszkał swego czasu w Rio de Janeiro pod adresem: **Fabrica Corcovado**, rua Jardim Botânico 12.

2) **Piłański** Andrzej, syn Wojciecha, (bliższe szczegóły do jego osoby nie są znane)

3) **Strama** Ignacy, syn Stanisława, przybył do Brazylii w 1927 roku.

4) **Malinowski** Stefan, z zawodu cukiernik, przybył do Brazylii w 1908 roku, zamieszkiwał przed wyjazdem w Rydze.

5) **Zbroja** Stefan, syn Andrzeja, urodzony w 1907 roku w Krakowie, z Kraju wyjechał przed kilkunastu laty.

Poszukiwani, względnie każdy kto posiada wiadomości o miejscu pobytu poszukiwanych i ich losie, proszeni są o porozumienie się z Wydziałem Konsularnym przy Poselstwie R. P. w Rio de Janeiro, Rua Senador Vergueiro 197, Rio de Janeiro, dnia 3 lipca 1929 roku. Kierownik Wydziału Konsularnego: **St. Głuski**.

Nauka Praktyczna

prowadzenia książek handlowych, Arytmetyki i Języka portugalskiego za 200000 miesięcznie w **INSTYTUTU TECHNICÓ COMMERCIAL** Rua Comendador Araujo 276

AVISO.

Rodacy

Chcący sprowadzać rodziny z Polski jak również osobiście udający się do Ojczyzny.
Korzystajcie z najlepszej pory do podróży.

Comp.

Chargeurs Reunis

i Sud Atlantique

PRZEDSTAWICIEL NA PARANÉ:

P. TEOFIL G. VIDAL

RUA 15 DE NOVEMBRO N. 115.

AGENCI FIRMY:

Ladislau Bukowski, **Ponta Grossa** — Parana — Praça Barão de Guarauna N 4 — Caixa postal 174.

João Szklaniarz — **Prudentópolis** — Parana — Praça 15 de Novembro 4.

Albin Piotrowski — **Ivay** — Parana.

Ludovic Hawryluk — **Iraty** — Parana.

Stanislaw Głuszczyński — **Marechal Mallet** — Parana.

João Zawadzki & Cia — **Fluviópolis** — Parana.

Wł. Kacprzak — **Rio Claro** — Parana.

Kółko Rolnicze, adres Ks. Zdzisława — **São Mateus Paraná**

Francisco Pasternak — **Itayópolis** — Alto Paraguassu — Estado Santa Catharina.

Nawozy PAULISTA

w mące z kości

i nawozy które fabrykuje

Julio Garmatter i Spółka

Są do nabycia jedynie w składzie

Casa Vermelha

Eurico Fonseca & Cia.

Rua José Bonifacio N. 127 — Curityba

Wychowanie.

Kiedy rozpoczyna się wychowanie dziecka?

Wychowanie dziecka rozpoczyna się już od wczesnej młodości, bowiem czego się zańdoba w pierwszych latach, to trudno już później naprawić. Dziecko powinno spostrzec, że nie wolno mu mieć własnej woli. Wkrótce ono potem zauważy, że krzykiem i uporem niczego nie osiągnie.

Gdy dziecko ostatecznie poróżni, można mu w spokojny sposób wyjaśnić, dlaczego żądano od niego tego lub owego a nie czegoś innego i tem oheńniej później usłucha. Dopóki jednak jest małe i nierozumne, należy je przyzwyczajać do posłuszeństwa.

Kar cielesnych, o ile możliwości należy unikać przy wychowaniu; wpływają one bowiem ujemnie na usposobienie dziecka, gdyż wywołują opór i niezczulenie na bicie. Dobrem słowem po większej części osiąga się więcej, aniżeli surowością. O duszę dziecka należy tak pieczołowicie dbać jak o ciało.

Dziecku należy dostarczać dużo wesołych wrażeń; szczęśliwa i wesoła młodość wytworza szczęśliwych ludzi.

Dziecko nie tylko trzeba wychować do posłuszeństwa, ale też do prawdomówności. Dziecko nieraz kłamie ze strachu przed karą, stąd już srogie wychowanie jest błędne. Umikowanie porządku również należy do dobrego wychowania i to od najwcześniejszej młodości. Dziecko powinno zabawki swe utrzymać

mywać we wielkim porządku, sprzątać je po zabawie na przeznaczone, stałe miejsce. Trzeba też zwracać uwagę, aby dbało i oszczędzało swą odzież.

Jeśli w domu jest rodzeństwo, powinna się dzieci nauczyć zgadzania się wspólnego; nigdy jedno drugiego z rozmysłem nie powinno krzywdzić albo urazić słowem.

Wychowawcy powinni dzieciom przyswajać uprzejmość, usłusznność i skromne zachowanie.

Z krótkiej tej rozprawki wynika, że wychowawcy tak rodzice, jakoteż zawodowi, wielkie mają zadanie, podejmując się dobrego wychowania swych własnych — lub oddanych im w opiekę dzieci. Ale za to tak wielkie są też później ich uznania i zasługi, jeśli się należyście wywiązały z swego tak odpowiedzialnego zadania! Zyskują na tem nie tylko dzieci same, lub ich najbliższa rodzina, ale całe społeczeństwo, którego dzieci później staną się członkami pożytecznymi i zacnymi.

ZE ZWIĄZKU AMATORÓW SCENY.

Dnia 13-go b. m. Związek Amatorów Sceny, po kilkumiesięcznym milczeniu i braku odpowiedniego reżysera, po wyjeździe do Polski panów Morozowicza i Fielńskiego, urządził wspaniałe przedstawienie pod reżyserją p. Z. Chorościńskiej. Zostały odegrane dwie wesołe komedje: „Najnowsze Swaty” A. Wilczyńskiego w dwóch aktach i „Generalna Próba” W. Raorta w jednym akcie.

Przedstawienie udało się bardzo dobrze. Prócz znanych nam już aktorów: Trojana, A. Oldakowskiego i innych odznaczyli się dobrą grą nowi, jak: p. Kopolczyński, którego już od dłuższego czasu

nie widzieliśmy na scenie, p. Z. Chorościńska, p. C. Mazurek i inni.

Wogóle przedstawienia w Kurytybie wypadają bardzo dobrze, dzięki Związkowi Amatorów Sceny, brak tylko zrozumienia wśród Polonii tutejszej. Polacy lubią wypełniać kina, przez co wzbogacają obcych. Często niemieców, a Związek Polski podczas pouczających przedstawień świeci pustkami. Miejmy jednak nadzieję, że z czasem będzie lepiej.

Rozmaitości.

DOSKONAŁY SPOSÓB NA GADATLIWYCH POSŁÓW

Prezydent I by francuskiej p. Ferdinand Buisson wiele się natrudził ażeby utrzymać zebrania posłów w godzinach ustalonych programem. Każdy mówca przeciagając mowę ponad czas dany mu do dyspozycji. Na nic się zdały ostrzeżenia prezydenta. Ażeby temu skutecznie zaradzić, wpadł prezydent na bardzo mądry sposób.

W wielkiej tajemnicy kazał ustawić maszynę elektryczną przeciw tym mówcom poselskim, którzy coraz częściej nie słuchają jego upomnień aby skrócili przewlekłe swe przemówienia.

Maszyna jest ustawiana na trybunie mówców w ten sposób, że tylko Prezydent Izby i gadatliwy mówca wiedzą o jej działaniu.

Prezydentowi wystarczy nacisnąć guzik elektryczny, aby po obu stronach mówcy pojawiło się świetne ostrzeżenie: „Jeszcze pięć minut!”. Jeżeli mówca to ostrzeżenie zlekceważy, po pięciu minutach zaświe-

ci się mu przed oczami złowrogie „koniec!”.

Jeżeliby i to nie pomogło Prezydent może posłużyć się gazem i zapaleniem światła na trybunie, a gdyby gadaliwość posła nawet to przetrzymała, Prezydent zamierza użyć innych jeszcze środków, które narazie pozostają jego tajemnicą.

CIEKAWY WYURZENIA W PAMIĘTNIKACH.

Marszałek Ludendorff, niedoszły zwycięzca Francji, uległ pewnego rodzaju rozstrojowi umysłowemu, wśród którego zdaje mu się, że rozmawia z wrogiem w jego życiu. Jest to zwykła manja prześladowcza. Już w r. 1926 rozwodził się ex-bogater z żoną swą, pod pozorem, że nie ma z nią potomków męskich, którzyby mogli kontynuować rasę wątpliwych zwycięzców i geniuszów militarnych. Sady niemieckie, które, pomimo różnych nastrojów, odwetowo militarystycznych, zdołały zachować niezależność, wydały wyrok rozwodowy, przypisując winę marszałkowi Ludendorffowi.

Obecnie rozwiedziona pani marszałkowska wydała pamiętniki w Monachium. W pamiętnikach tych b. marszałkowska stwierdza, między innymi, że mąż jej mianowany został szefem sztabu armji niemieckiej, jako następcą gen. von Falkenhayna, który popadł w nielaskę po klęsce niemieckiej pod Verdun.

Człowiekiem, który przyoznił się do mianowania Ludendorffa szefem sztabu, był ten sam Erzberger, stojący na czele delegacji która 9-go listopada roku 1918 prosiła zwycięskiego Focha o zawieszenie broni, za co tenże Erzberger został niesłusznie zamordowany przez nacjonalistów niemieckich, uważających go za zdradę. Erzberger czynił starania u króla bawarskiego i wrytemberskiego, oraz u w. ks. badyńskiego, aby wymódl na cesarzu Wilhelmie mianowanie Ludendorffa szefem sztabu. Również i najbliższe otoczenie żyjącego wó-

czas jeszcze cesarza Franciszka Józefa oświadczyło się za projektem Erzbergera, który, w tym celu, odbył podróż do Wiednia. Wprost stamtąd udał się Erzberger do głównej kwatery cesarskiej w Peczynie, gdzie skłonił ces. Wilhelma do nominacji Ludendorffa. Wówczas też zwierzył się Erzberger marszałkowi Ludendorffowi, że on właśnie przyoznił się do rozpoczęcia rewolucji w Rosji, za pomocą przewiezionych w zaplombowanym wagonie rewolucjonistów, z Leninem i Trockim na czele.

Wszystko to znajduje się wyraźnie w pamiętniku rozwiedzionej pani Ludendorff. Potwierdza ona również fakt, że Ludendorff intrygował przeciw ks. Ruprechtowi bawarskiemu w roku 1923, podczas zamachu stanu Hitlera. Pamiętnik mówi m. in.:

— Największy błąd, był ten, że rozgłosił Ludendorff'a który wyrzekł: „Gdybym ja dziś przyszedł do Wiednia, nie znalazłbym żadnego przebaczenia. Wtedy kaźnym powieść takich republikanów, jak Ewert, Scheidemann i ich wspólnicy. Z jaką radością przetrwałbym na ich ciałach, wiszące na szubienicy!”.

Słowem, pamiętniki rozwiedzionej pani marszałkowej Ludendorffowej są nad wyraz kompromitujące dla jej ex-małżonka i dla całej klikki, otaczającej ces. Wilhelma.

OD REDAKCJI.

Zapłać Panowie za różne rzeczy: Stanisław Wachowski wpłacił 22\$ przez p. Adama Kempke, Stefan Wojciekiewicz 9\$, Franciszek Tychoński 50\$, P. Romaszko 5\$, Stanisław Milecki 10\$, Władysław Wojciechowski 30\$, Tomasz Ostrowski 10\$, Władysław Ciemięgowski 23\$, Władysław Gąsiorowski 20\$, Władysław Urbanek 20\$.

»OŚWIATA« ma na składzie większą ilość broszur: »Św. Teresa od Dzieciątka Jezus« i »Św. Stanisław Kostka« z Nowenną — 15 obrazkami w cenie \$500, tuzin \$5000.

AGUA TONICA z Atlantyki jest najlepszą wodą wzmacniającą do picia.

PHOENIX

MASZYNY DO SZYCIA HAFTOWANIA

Mamy na składzie wielki wybór różnych maszyn do szycia; są droższe i tańsze, nadają się do jakiegokolwiek pracy kra- wieckiej.

Sprzedajemy te maszyny na spłaty miesięczne.

Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE & Cia.

Rua Barão do Rio Branco 278 - 282 - Curitiba.
Filia: Rio Negro. Przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa, São Bento, Joinville, Ouro Verde, Tres Barras, Campo Largo

„A VENCEDORA“

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

Cukierki malinowe, kokosowe, miodowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. — Przez tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szan. Rodaków o testowanie przekonanie się, że są najlepsze i najsmakowatsze w Kuratybie.
FRANCISZEK LACHOWSKI
Curityba - Rua Cabral N 58 - Curityba

ELIXIR 914

i pastylki 914.

Kilkudniowe zapytanie: 1) Ciepły krew, 2) Sproszona zerk przyszców, plam, swędzenia ran i t. p. 3) Usawa reumatyzm, ból głowy i gości. 4) Usawa objawy syfilistyczne. 5) Wzmocnienia trawienia. Elixir 914 nie atakuje żołądka, jest najlepszym środkiem czyszczącym krew, uznanym przez okulistów i lekarzy chorób syfilistycznych.
Dozwolony przez Urząd Zdrowia D. N. z S. Paulo N 26 z 21 2 - 1916.

Dr. Carlos Heller

Praktykował w hamburskich, wiedeńskich i paryskich szpitalach.

Praktyka ogólna.
Leczy specjalnie choroby skóry, weneryczne, pocherza i włośni.

Klinika dla dzieci. — Leczy Żylaki oraz rany na nogach bez operacji.
Leczy szczeniaki promieniami Diatermia

Konsultorium i rezydencja:
Rua 15 de Novembro 5. Przyjmuję od 10 do 12 i od godz. 4-jej do 6-jej.
Rez: Rua C. Araujo 970 - Telefon 424

DR J. VIEIRA DE ALENCAR

Praktykował w paryskich berlińskich szpitalach. Klinika Chirurgiczna. Leczy choroby, koblaca i drogi moczowe. — Diathermia i Raio Ultra - Violeta.

Konsultorium: Rua 15 de Novembro 47 - 2 piętro (Palacio do Comercio) - Telefon, 1162 - od 10 - 11 i od 3 - 5.
Rez. Avenida Iguassu 105 - Telefon 1023.

DR. CARLOS MOREIRA, Lekarz.

Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Corrae, Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 5-ciej do 5-tej. — Telefon 432. — Rezydencja: Rua Visconde de Nacar 85 - Telefon 388.

Klinika Chirurgiczna

RUA AQUIDABAN N. 66. Telefon N. 448.
Choroby zamięszone przyjmują się na stały pobyt. Nowy aparat Roetgens (Röntgen). Specjalność: choroby chirurgiczne, koblaca i dróg moczowych.
Dr. Antoni Rydygier

DR. CARLOS MOREIRA, Lekarz. Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Corrae, Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 5-ciej do 5-tej. — Telefon 432. — Rezydencja: Rua Visconde de Nacar 85 - Telefon 388.

WOJNA MIĘDZY CZEKOLADĄ A PAPIEROSAMI.

W Stanach Zjednoczonych wzbucha wojna między przemysłem papierosowym a czekoladowo-cukierkowym. A oto przebieg walki.

Na początku tego roku zorganizowała American Tobacco Company ogromną akcję reklamową, na którą przeznaczyła 12 milionów dolarów. Wszędzie w gazetach, w reklamach światłych, na parkanach można było czytać słowa, wypisane obryzaniem literami: »Nie jedz cukierków lecz pal papierosa!« To same słowa rozbrzmiewały w radio. W gazetach czytało się artykuły, że cukierki psują linie ciała kobiecego, a papierosy czynią ją smukłą i wdzięczną. Obok tekstu widać było piękna niewiastę, palącą papierosa.

Trwało to przez parę tygodni. Sklepy ze słodyczami i przemysł cukierkowy odczuły zmniejszenie się zbrytku ich towarów. Z kolei fabrykanci cukierków przystąpili do kontrofensy. W gazetach pojawiły się kolunnowe artykuły i reklamy. Cwiciele, kościoły i towarzystwa wstrząsliwiej popierały z pomocą fabrykantom cukierków. W niektórych miastach reklama papierosowa została zakazana, aby uchronić młode dziewczęta przed zwiędzeniem palenia.

Z kolei przemysł papierosowy spotęgował swoją reklamę. Ceny papierosów zostały obniżone, a ilość ogłoszeń podwoiła się. Wojna trwa w dalszym ciągu i nie wiadomo kto zwycięży.

GRUŻLIKA JAKO SKUTEK WSPÓŁCZESNEJ MODY.

Na Kongresie medycznym w Atlantic City, zwołanym z inicjatywy amerykańskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą, wielkie poruszenie wywarł referat o przerażającym postępie gruźlicy wśród młodych kobiet, dwa razy większym niż u mężczyzn.

Jako bezpośrednią przyczynę tego zjawiska, lekarze jednogłośnie obwinili dzisiejszą modę. Najgroźniejsze skutki spowodowała głozenie się dziewcząt między rokami 14-19 życia, by nie stracić estetycznej linii. Organizm, nadwątlony tem głozeniem, staje się podatnym na gruźlicę.

HIGIENA AMERYKAŃSKICH MILJONERÓW.

Gdy znany amerykański milijarder Vanderbilt zawiązał na swoim jachcie »Ara« do portu w Maladze, jeden z komisjonerów przedstawił mu za pewne dostawy rachunek na 27 funtów sterlingów. Vanderbill dał mu czek na 47 funtów, a gdy dostawca chciał mu wydać resztę gotówką, milijarder nie przyjął pieniędzy, zaznaczając, że nie miał pieniędzy w reku nigdy przez całe swoje życie, a to z zasady, że każdy banknot pieniężny jest rozsadnikiem bakterij chorobotwórczych.

»ODWAŻNA« SPRAWIEDLIWOŚĆ.

Gdy w pewnej republice na wyspach Antylek (w środkowej Ameryce) europejski znalazł się w kolizji z obowiązującym prawem, sądy są w wielkim kłopotcie. Boją się bowiem, by — z powodu surowego wyroku — nie spowodować zatargu dyplomatycznego a nawet coś gorsze — interwencji zbrojnej. Nie raz bywało, iż dane państwo — uważając, że jego obywatel został przez sąd pokrzywdzony — domagało się nie tylko uwolnienia oskarżonego, ale nawet wysokiego odszkodowania. Dla tego też od dłuższego już czasu wszyscy europejscy stali się uwalniani od winy i kary, bo państwa europejskie są pełne, a republika ta — bardzo mała.

Niedawno pewien europejski został postawiony przed sądem za bardzo dokliwe pobicie krajowca. Przewodniczący sądu zwrócił się przedewszystkiem z zapytaniem, jakiej narodowości jest oskarżony.

— Obywatel szwajcarski.
— Zdaże mi się — pyta dalej przewodniczący — że Szwajcarka nie leży nad morzem?
— Nie, panie prezesie, jest nawet bardzo daleko od morza.
— A więc nie posiada floty?
— Nie, panie prezesie.
— Doskonale! Skazuje pana wobec tego na trzy miesiące więzienia.

WARUNEK

W komisariacie ludowym dla handlu w Moskwie składa wizytę bogaty Amerykanin. Jeden z należnych urzędników tłumaczy mu jak bardzo korzystne są lokaty

Polski Hotel BRASIL

położony w pobliżu dworca kolejowego. Piękne i wygodne pokoje wynajmuje się z utrzymaniem. — Przyjmuje się siolowników. Obiady wysyła się do domu. W każdym czasie są do nabycia ciepłe i zimne potrawy, oraz doborowe trunki i szarab. Kuchnia doskonała. Ceny od 68 do 158 denarów; na dłuższy czas bierze się taniej. Automobil na dworcu. Telefon 822 - Rua Floriano Peixoto 98. — Curitiba.
Właściciel: Leopold Rejnyak

Słynne lekarstwo HAEMATOGEN D-RA HOMMELA

rozpowszechnione po całym świecie już od 85 lat działa znakomicie przeciw: Anemii, Sklerozie, Snu chotom, Malariai, Neurastenji, febrze, grypie, zapaleniu płuc, szkarlatynie, odrze, chorobom kobocym, skrofufom, astenji i t. d.

Lekarstwo HAEMATOGEN D-Dr. Hommela działa zawsze z zupełnym skutkiem.

Apteka Tell DROGARIA

Sigal Etzel & Cia.
Lekarstwa i preparaty krajowe i zagraniczne.
Vermicida Tell wróg robaków i glist
Farby Tell najlepsze do farbowania ubrań i szubienek.
Fermento Tell ekonomiczne drożdże do ciasta i cięcia.
Recepty lekarskie załatwia się prosto i sumiennie.

CHAPELARIA »ELITE«

Rua Floriano Peixoto 3.
Ładne kapelusze dla panienek od 63000 w górę, dla pań od 83000 w górę. Kapelusze dla dzieci szkolnych 33 bardzo tanie. Piszabiam i fabrykuje kapelusze damskie oraz pierzy białe kapelusze słomiane i męskie.

APTEKA HUMANITARIA - DROGARIA

Rua Dr. Trajano Reis N. 8 - Curitiba
Wszystki wybór lekarstw i preparatów krajowych i zagranicznych po cenach niskich.
Recepty lekarskie załatwia się prosto i sumiennie.

POLSKI ZAKŁAD Jubilerski - Zegarmistrzowski - A. NIEL.
Kazimierza Wojnarowski.
Rua Emano Pereira N 19
przyjmuje zegarki, zegary i wszelką biżuterię. Wskazuje naprawy z gwarancją szybko i tanio.

Robota domowa

jest przyczyną bólów głowy, przemęczenia i zdenerwowania.

Usuwa bóle, przemęczenia, reguluje krew, uspokaja krew.

Najwrażliwsze osoby mogą śmiało wać ten cenny preparat Bayera. Kłó nie szkodzi.

Lekarstwo to leczy bóle głowy, zębów, uszu, neuralgii, reumatyzmu, zaziębienia i t. d.

Wszyscy powinni pić tylko Cruzeiro München

NAJLEPSZE PIWA NA OKRES ZIMOWY.
Cervejaria Cruzeiro
Telefon 495. - CURITYBA

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado

Czyszcza krew i wzmacnia nerwy.
Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austregésilo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Guakarro aktoż i inni lekarze.

RESTAURACJA

Smaczne ciepłe i zimne obiady i kolacje można otrzymać w każdej chwili według życzenia klientów. Szarabko najlepiej przygotowane, do tego napoje krajowe i zagraniczne. Zawsze świeży szops Atlantica.
Travessa Zacharias N. 11 na różnik - Curityba.

RESTAURACJA

Deposito Atlantica
Rua Mar. Floriano Peixoto N 83
róg Praça Carlos Gomes
Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień pierwszorzędne pieczywo. Zawsze świeży szops Atlantica.

KORESPONDENCJE.

FELICJANOWO - Rio Grande do Sul.
Data 7 go lipca odbyło się Walne Zebranie naszego Towarzystwa Postęp w mieścieczku. Oprócz spraw wczorajszych, postanowiono przyjmowanie na członków rzeczywistych tylko przez walne zebranie a nie przez zarząd tylko, jak poprzednio. Ustalono pensję dla p. Stanisława Bujnowskiego profesora w nadwyżce, czyli w piątej klasie, utrzymywanej przy Tow. Postęp powinien być Tow. Im. Władysława Jagiełły, które miało być nadwyżką, czyli Kolegium, stało się zwykłą szkołą od abo z jednym nauczycielem polskim.
Wybory daly następujący wynik:
Prezes - niżej podpisany, zastępcą Faliks Stelmaszczyk, Skarbnik Ludwik Janowik, Zastępcą Aleksander Bukowski, Sekretarz Karol Muszyński, Zastępcą Franciszek Kulczyński, Sekretarz finansowy i Bibliotekarz; Stanisław Bujnowski, Komisja rewizyjna: Józef Lempek, Czesław Wołowski, Antoni Kidrycki, Choraży: Gabriel Stelmaszczyk, Józef Stelmaszczyk, Franciszek Borowski i Ludwik Zajkowski.
Prezes: Michał Soblerajski.

PONTA GROSSA, 12 - 7 - 1929

Do Redakcji »Ludni«
Przejmie niżej podany prosi o łaskawo ogłoszenie w swym piśmie niżej podany wykaz otrzymanych składek na cel odbudowy domu tegoż Towarzystwa.
1) Lista N. 2 - wp. Stanisław Gluszczyński 10z.
2) Lista N. 42 - wydana na re-

Wesoly kącik.

— Mamusiu, dokąd idą misjonarze i ludożerocy: — do nieba czy do piekła?
— Ludożerocy idą do piekła, a misjonarze do nieba.
— A jeżeli misjonarz znajduje się w brzoisku ludożerocy?
Z GEOGRAFJI.
Nauczyciel (wskazując palcem na mapę): Który z was powie mi, gdzie jest południe?
Uczeń: Południe jest tam, gdzie obiad jedzą.
— Głupsi! Następujący! Gdzie jest Jamajka — wiesz?
— Wiem, panie profesorze: u mojego ojca w kredensie...
DWUZNAOZNIK.
— Kelnar! befszyk strasznie twardy; ani rozgryźć ani pokrajać.
— Pożal się pan przed wolem.

W RESTAURACJI.

Gość (niezadowolony z potrawy do kelnera): — Kiedy właściciel kupował tę rybę?
Kelner: — Nie wiem, proszę pana; jest m tutaj dopiero od dziesięciu dni.
KTO LEPIEJ OCENIA?
— Ja sądzę ludzi według cygar, jakie palą.
— A ja według cygar, jakimi częstują gości.

Stowarzyszenie Studentów »Sarmacja« Budowa Doma Studentów w Kuratybie

Lista składek n. 56, wydana na ręce Twa Im. Józefa Piłsudskiego na Linji Papua - Colonia Cruz Machado: Stanisław Wierzbicki, 4z, Stanisław Dzurkowski 500z, Wojciech Czerwiński 500z, Józef Dzurka 800z, Karol Stucki 500z, Ludwik Kotwicki 1z, Stanisław Koczyński 400z, Franciszek Dzurka 500z, Jan Spiewakowski 500z, Jan Pawlik 500z, Jan Czerwiński 350z, Andrzej Płowarski 4z, Józef Rybicki 500z, Józef Pawlik 500z. — 143700.
Lista składek N. 59-ty, wydana na ręce Twa. Promień na Linji Iguassu - Colonia Cruz Machado: Antoni Prokopiak 1z, Julian Jankowski 1z, Igoczy Łukasik 1z, Antoni Szatkowski 1z, Władysław Wierchoł 1z, Stanisław Radak 1z. — 203700.

Na powyższą listę zebrał Pan Stanisław Wypych 63000.
Lista składek n. 34-ty, wydana na ręce W. P. Dr. Romualda Krzesimowskiego w Horizont: X. Y. Z. 503000.
Lista składek n. 109-ty, wydana na ręce W. P. Prof. Macieja Urbanskiego w Rio do Caixo: Tow. Sw. Antontego w Rio do Caixo 5z, Maciej Urbanski 5z.

Lista składek n. 81-szy, wydana na ręce W. P. Franciszka Bieliga w Fernandes Pinheiro: Franciszek Bielik 25z, Alfredo Hollanda 15z, Ricardo Harmel 10z, Adam Pabis 20z, Józef Swinka 10z, Bazyl Orogowski 3z, Józef Trybek 10z, Jan Mierzwa 10z, Daniel Kosiński 10z, Barło Bara 20z.

Dar W. P. Senatora Eryka Karnatowskiego z Polski 942800.
Razem 1:155800.

Za K. B. D. S. »Sarmacja«.
Sekretarz: Jan Grabaki.
Skarbnik: Władysław Wołowski